

བོད་ལུགས་གསོ་རིག་གི་དཔུང་ཚོམ་འབྲི་ཚུལ་ཐད་ཀྱི་བསམ་གཞིག་འགའ།

རྟོག་བྱ་བདུད་མགོན་ཆེ་རིང་།

1982ལོ་ནས་བཟུང་རེ་བ་གོང་རིག་པ་འབྲུང་བའི་གོང་ཁྱེར་དང་མཚོ་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་བོད་སྤྱན་ཁང་། མཚོ་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་བོད་ལུགས་གསོ་རིག་སློབ་གྲིང་། མཚོ་ཁྲོན་ལུང་འཕྲོད་བསྐྱེད་སློབ་གྲྭ་སོགས་སུ་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་ལ་སློབ་སྦྱང་བྱེད་ཞོར་བོད་སྤྱན་གྱི་ལས་ཀ་གཉེར། རྒྱ་གཞུང་དུ་སྤྱོད་སྤྱོད་ལུགས་ཀྱི་ས་བོན་དཔལ་ལྷན་ཅེས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤུས་བསྟུང་རྗེ་མཆོ་ལ་ལས། བདེ་ཐང་གསལ་ལྟོན་སོགས་དཔེ་དེབ་གསུམ་བརྒྱམས། མཚོ་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་བོད་ལུགས་གསོ་རིག་གི་འབྲིང་རིམ་སློབ་དཔེ་ཉེར་བཞི་ལོ་ཙཱ་གྱི་ལུགས་ཁུར་བ་དང་། དཔུང་ཚོམ་དང་ཚོམ་རིག་བརྒྱ་ཕྱག་ཙམ་དུས་དེབ་དང་ཆགས་པར། དུ་ལམ་སོགས་སུ་བཀོད་ཡོད། ད་ལྟ་མཚོ་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་ཞིབ་འཇུག་གྲྲིང་དུ་ཁྱེད་གོ་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་དུས་དེབ་ཀྱི་ཚོམ་སྤྱོད་ཀྱི་ལས་ཀ་གཉེར་བཞིན་ཡོད།

བོད་ལུགས་གསོ་རིག་གི་དཔུང་ཚོམ་འབྲི་ཚུལ་ཐད་ཀྱི་བསམ་གཞིག་འགའ།

རྟོག་བྱ་བདུད་མགོན་ཆེ་རིང་།

ནང་དོན་གནད་བཅུ་གསུམ། གསོ་བ་རིག་པའི་རིག་གཞུང་ཞིབ་འཇུག་དང་བཀོ་གྲོལ། སློབ་སྦྱང་། ཐོན་སྐྱེད་བཅས་ཀྱི་ཚུལ་ལུགས་ཀྱི་ན་པའི་ཆེན་ཆུལ་གྱི་དུས་རབས་འདིར། བོད་ཀྱི་སློབ་རྒྱུན་རིག་གཞུང་གསོ་བ་རིག་པར་ཆ་མཚན་ན་ཡུལ་ཡུང་ཞིག་གི་འོ་ཐབས་འཕྲོད་བསྐྱེད་རིག་པ་ནས་མི་རིགས་ཤིག་གི་ཤེས་རིག་རིག་གཞུང་གི་གྲུབ་ཆ་ཆེན་པོར་གྱུར་བ་དང་། ཡང་རྒྱལ་ཡོངས་དང་འཛམ་གླིང་གི་རིག་གཞུང་གར་སྤྲེགས་སུ་

གཙོ་འབྲེལ་དང་གཙོ་ཆུགས་རིག་གནས་ཀྱི་ཕྱི་ཁྱིམ་རིག་གནས་སྤྱི་ལུས་ནས་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་དང་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཉིང་བཅུད་འདི་
ཉིད་འཛིན་སྟོང་སྟེལ་གསུམ་དང་ས་བྱ་ལོ་ལྟ་བུ་དང་འགྲོ་སྤྲུལ་སྤྱི་མཆིས་པའི་སྤྱི་འདིར་ཁྲོ་མི་ཆོས་དང་ཚན་རིག་གི་སྤྱི་ཚན་
བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་ལ་ཞིབ་འཇུག་ནན་དྲན་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་གཞན་ལ་སྟོན་ཆོད་དུད་ཚིམ་ནི་དུད་འབྲས་**教学研产**ངོམས་བྱེད་ཀྱི་
བརྒྱད་ལས་དང་ཐབས་ལམ་གཙོ་གྲས་ཤིག་ཡིན་པས་དེ་ལ་གནའ་རབས་ཀྱི་བཟུན་བཅོས་ཚིམ་སྟོལ། དེ་དང་རབས་ཚན་རིག་ཞིབ་འཇུག་གི་
དུད་ཚིམ་ཚིམ་སྟོལ་གཉིས་ཟུང་འབྲེལ་སྒྲིལ་དུད་ཚིམ་ཚད་ཅན་ཞིག་འབྱུང་བུ་བཅུ་ལྷན་པའི་ཀྱན་སྟོང་གིས་ཚང་མར་ཟུར་ལྟོད་དུད་གཞི་
ཙམ་དུ་བྱིས་པའོ།

གནད་ཚིག་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་དུད་ཚིམ་འཕྲི་ཚུལ། བསམ་གཞིག

སྟེང་གཞི།

འདིར་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་གི་དུད་ཚིམ་འཕྲི་ཚུལ་ཞེས་བཞེད་ཆེ་དེ་ལ་གཞུང་ལུགས་རང་ཉིད་ནས་ཚད་གཞི་ཞིག་གཏན་འཁེལ་ཡོད་
ལྟར་འདོད་མོད། ཚད་གཞི་འདི་ཟེར་རྒྱ་ཞིག་ད་ལྟ་བུ་བྱུང་མེད་ལ། བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་གི་དུད་ཚིམ་འཕྲི་ཚུལ་གྱི་ཐད་ནས་དུད་ཚིམ་
སྟོལ་གསུམ་ཡོད་པ་ལ་ད་ཅུང་ཉུང་། ཉིས་སྟོང་བཅོ་ལྔ་ཡོད་ཀྱང་གོའི་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་དུས་དེ་བའདོན་ཐེངས་དང་པོར་ཆན་དགོན་མཆོག་
ཚུལ་མཚན་ལགས་ཀྱིས་«ཚན་རིག་ཞིབ་འཇུག་གི་དུད་ཚིམ་འཕྲི་ཚུལ་སྒྲིལ་བཤད་པ།» ཞེས་པ་ཞིག་བཀོད་ཡོད་པ་མཐོང་སྟེ། དེ་བས་
འདིར་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་གི་དུད་ཚིམ་འཕྲི་ཚུལ་ཐད་ཚུལ་བྱི་ནང་གི་ཚན་རིག་ཞིབ་འཇུག་གི་དུད་ཚིམ་འཕྲི་སྤྱི་ཚན་ལ་ཟུར་ལྟོད་པ་
དང་། བོད་ཀྱི་གཞུང་དང་བཟུན་བཅོས་ཚིམ་སྤྱི་ཚན་དང་དེའི་ཁྲོད་ཆོས། བོད་ཀྱི་སྤྱད་དང་ཡི་གེའི་རང་ལུགས་ཀྱི་ཁྲོད་ཆོས་དང་། བཞེད་
བྱ། བཞེད་བྱེད། ཚིག་གི་སྒྲིལ་ལུགས། གོ་བ་ལེན་སྤྱད་ས། ཚིམ་ཉམས་ཐོན་མིན་བཅས་ཤོགས་སྤྱ་མང་ལ་བསམ་སྟོན་གྲོད་དགོས་པ་མཚན།
དུད་གཞི་ཉེ་དུད་པར་བྱ་བའི་ལུལ་ལམ་གཞི། དྲི་གཞི། དོགས་གནད། ཐག་གཅོད་བྱེད་པའི་གནད་དོན་དང་འབྲེལ་ཏེ་ཚིམ་ལུས་གང་ལ་
གང་འཚམ་གྱིས་བཞེད་འདོད་ཀྱི་དུད་འབྲས་དང་། དུད་ཞིབ་ཀྱི་གོ་རིམ། དཔྱད་དགོས་པའི་དོན་ཉིད། དེ་ལྟར་དུད་པ་ལ་ཚིམ་པ་
པོའི་ངོས་ནས་སྟོན་ཆོས་དང་འཛོལ་བའི་ཁྲོད་ཀྱི་རིན་ཐང་། དུད་མཁན་གྱི་ཀྱན་སྟོང་ཡང་དག་པ། དུད་པར་བྱ་བའི་ལུལ་ཡང་དག་པ།
དཔྱད་པ་གྲོད་པའི་གོ་རིམ་ཡང་དག་པ། དུད་འབྲས་ཀྱི་ཕན་རུས་ཡང་དག་པ་བཅས་གསལ་བོར་སྟོན་བྱས་པ་དང་། ཁྲོག་པ་པོའི་ངོས་ནས་
ལྟོས་བཤེས་པ་དང་ཆོགས་བྱས་པ་ནི་དུད་ཚིམ་གྱི་མཐར་ཐུག་གི་དམིགས་ལུལ་ཡིན་པར་འདོད། དེ་ལ་ཁྱུ་ཚང་དགོན་རྒྱ་ཁྲོལ་ལགས་
ཀྱིས། སྟོང་ལྟན་དུད་ཚིམ་གྱིས། མ་རིག་སྤྲུལ་པ་གསལ་བར་བྱེད། ཐོན་ཆད་གང་གིས་མཉམ་པ། ཆེད་དུ་དུད་པ་དུད་ཚིམ་ཡིན།
ཞེས་པ་ལ་ཁ་སྤྱད་སྟེ་ལྟར་འབྲས་ཚུལ་གྱིས། རྣམ་དཔྱད་ཀྱི་ཁོ་ལག་ཐོགས་པའི་སྟེ་བོ་སྟོན་དང་ལྟན་པ་ཞིག་གིས་བྱིས་པའི་དུད་ཚིམ་གྱིས། ཤེས་
པར་བྱ་བའི་གནས་གང་ཞིག་ཐོན་གསལ་བོར་མ་བྱས་པ་དང་། གསལ་བར་ཅུང་ཙམ་བྱས་ཀྱང་ད་དུང་ཡང་མོག་མོག་བོར་འདུག་པའི་སྟངས་
སྤྲུལ་གྱི་ཆ་བླ་མོ་རྣམས་ཡོངས་སུ་བསལ་བར་བྱེད་རུས་པ་ལྟར། དུད་ཚིམ་ཞིག་འཕྲི་བའི་དགོས་པ་གཙོ་བོར་དེ་ག་རང་དུ་འདུག་
ལྟ། མཁས་པ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཁྱར་མ་དུད་པར་ལུས་པ་དང་། ཞིབ་འཇུག་པ་ཆོས་དུད་འདོད་ཀྱང་སྟོས་རྩལ་གྱིས་རེ་ཞིག་མ་
སྟོགས་པར་ལུས་པའི་གནད་དོན་ག་གེ་མོ་ཞིག་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་ཆེད་དུ་ཞིབ་འཇུག་བྱིས་པ་དེ་ལ་དོན་གྱིས་དུད་ཚིམ་ཞེས་བྱའོ།

[4EB] ཞེས་སོ།

དང་པོ། དུད་ཚིམ་འཕྲི་བའི་ལྟོན།

གཙོ་གདེལ་དང་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་པ་འདིར་མཚོན་ན་རང་བྱུང་ཚན་རིག་གི་ཁོངས་སུ་གདོགས་པ་མ་ཟད། བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་དང་
འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་རིག་ཚན་ལ། དངོས་ལུགས། སྤྱི་དངོས། རྒྱུ་འབྲས། སྤྱི་ཚིམ། མ་རྒྱུས། འབྱུང་ཁམས། མེས་མ་ཁམས་སྟོགས་རིག་ཚན་
མང་བོར་འབྲེལ་བ་ཡོད་པར་མ་ཟད། འགྲོ་བ་མིའི་འཚོ་གནས་འགྲུལ་བསྐྱོད་ཀྱི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་རྒྱལ་ལས་དམ་ཟབ་ཡོད་པས་བྱ་བ་རྒྱ་ཆེ་

ལ་རུས་སྒྲོབས་མཐའ་ཡས་པ་ཡིན། རྩོམ་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པ་འི་ཆ་ནས་དཔུང་ཚྭ་གང་འདྲ་ཞིག་འབྱི་དགོས་ཡང་རིག་ཚན་གཞན་སྟེ་
ཞིག་ལ་རུས་ལྟ་དང་སྒྲོབ་སྒྲོང་མི་བྱེད་རང་བྱེད་དུ་འབྱུང་ངེས། དེ་བས་ཐོག་མར་དཔུང་གཞི་འི་ཡིག་ཆ་ལྟ་འདྲིམ་ཤིག་གྲིག་པ་དང་། འབྲེལ་
ཡོད་ཀྱི་རིག་ཚན་གཞན་ལ་སྒྲོབ་སྒྲོང་བྱས་ཏེ་ཟིན་བྲིས་འབྱི་རྒྱུ་འོས་མ་གཤིས་ཆགས་དགོས།

གཉིས། བཅོམ་བྱུང་དོན་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་ཁུངས་ལུང་། གྲི་ཚོགས། འཛོལ། གནས་ལུགས་འབྲུང་ཕྱོག་ ཚན་རིག་གི་
ལྟ་བུ། དངོས་པོ་འི་ཚོས་ཉིད། ལུལ་དངོས་ཁོར་ལུག་སོགས་ལ་བརྟུན་དཔུང་ཡང་ཡང་བྱས་ནས་དཔུང་བྱུང་བསམ་གཞིགས་སྒྲིན་ཡོངས་
ཇོགས་གསུམ་ལ་རམ་འདེགས་གང་བྱལ་བྱེད་པ་ལས་གཞན། དེའི་སྟེར་གྱི་མཐོང་ཐོས་སྤྱོད་ཚོར་འཛོལ་བལྟ་བྱས་ཏེ་ཡིག་ཆགས་ཉར་རྒྱུ་
འོས་མ་གཤིས་ཆགས་སུ་འཇུག་དགོས།

གསུམ། དཔུང་ཚྭ་ མ་མ་བྲིས་ཡར་ཕྱོན་ནས་དཔུང་གཞི་ལ་བསམ་སྒྲོ་ཡང་ཡང་བཏང་ནས་ཐོག་མར་ཁྲུང་པའི་ནང་ལ་དཔུང་ཚྭ་གྱི་
སྒྲོམ་གཞི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས་སུ་འཇུག་རྒྱུ་དང་། མགོ་མཇུག་བར་གསུམ་ནས་དཀྱའ་ངལ་དང་གནད་དོན་གང་དག་ལ་བྱུག་ཡོང་བའི་བསམ་སྒྲུའི་
གྲ་གྲིག་ཡོད་དགོས་པ་མ་ཟད། གནད་དོན་དེ་རིགས་ལ་ཕྱད་ཆེ་ཐག་གཅོད་ཀྱི་ལམ་ལྟ་གང་ལ་བྱུགས་དགོས་པ། ཐབས་ཇི་ལྟ་བུ་སེལ་དགོས་
པ། མཇུག་འབྲས་གང་ཡོང་བ་སོགས་ལ་ཞིབ་དུ་བསམ་སྒྲོ་གཏོང་དགོས།

བཞི། མདོར་ན་གསོ་བ་རིག་པ་འི་རིག་ཚན་འདི་ལ་མཚོན་ན་ནད་ཐོག་ཞིབ་འཇུག་དང་སྒྲིན་ཇེས་ཞིབ་འཇུག་ལྟ་བུ་དངོས་ཐོག་ཚོད་ལྟ་དང་ཞིབ་
འཇུག་གི་དཔུང་ཚྭ་ཡིན་ན་དེ་ལ་དུས་ཡུན་ཅུང་རིང་བའི་ནང་གི་ཞིབ་འཇུག་ཟིན་བྲིས། གྲངས་ཀྱི་ བལྟར་ཆད་སོགས་(ནད་པ་སོས་
ཆད།) ཀྱི་རྒྱལ་རྒྱུན་ཡིག་ཆགས་ལྟ་མོན་ནས་གྲ་གྲིག་ཡོད་དགོས། ཡིག་ཆགས་དེ་དག་ཁ་ཆང་ན་དཔུང་ཚྭ་གྱི་སྒྲོམ་གཞི་འདྲ་རང་བཞིན་གྱིས་
བྱལ་ཟིན་པ་ཡིན། ལོ་རྒྱུས་དང་མི་ལྟ་དཔེ་རྙིང་སོགས་ཀྱི་ཞིབ་འཇུག་དཔུང་ཚྭ་ཡིན་ན་རང་གིས་གང་ཞིག་གསལ་བོར་བཤད་འདོད་པ་དེ་
སྤྱལ་བྱེད་ཀྱི་ལུང་གཅོད་པོ་ཡིན། དཔུང་ཚྭ་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་རང་གི་ལྟ་བུ་གང་ཡིན་པ་དང་གཅིག་ གཞན་དང་མི་མཐུན་མའི་ཁྱད་
ཚོས་གང་ཞིག་བཅོམ་འདོད་པ་དང་གཉིས། ལྟར་བཤད་མ་སྤྱོད་བའི་དཔུང་འབྲས་གསལ་བ་གང་ཞིག་ཀུན་གྱི་མིག་ལམ་དུ་སྤྱོན་འདོད་པ་དང་
གསུམ་པོན་གཅོད་ནང་གི་གལ་བོ་ཆེ་ཡིན།དེ་ལ་ཡང་ཁྱུ་ཆང་རྒྱ་གྲོལ་གྱིས། གཞན་གྱིས་ཡང་ཡང་གྲུང་བ་དག །དུས་སུ་བཞིགས་པ་དཔུང་
ཚྭ་མིན། །དེ་ཡིས་སྤངས་པ་མི་བསལ་ན། །དཔུང་ཚྭ་འབྱི་བའི་དགོས་པ་རུང་། །ཞེས་པ་ལ་ཁ་སྤྲོད་ལྟ་བུ་སྤྱལ་གྱིས།ཕྱོན་དུ་གཞན་
གྱིས་ཡང་ཡང་གྲུང་སྤྱོད་བ་དང་། དཔུང་པ་བཞིས་ཟིན་པའི་དཔུང་འབྲས་ནམས་ལ་གསལ་དཔུང་གི་སྟོན་ལུགས་ཅི་ཡང་མེད་པར་རང་ཡང་
ཇེས་འདོད་གྱིས་བསྐྱར་དཔུང་བཞི་བ་དང་། ཅི་ཙམ་དཔུང་ཀྱང་དཔུང་ཟིན་དེ་དག་ལས་གོས་གང་ཡང་མར་བརྒྱལ་དཀྱའ་ཞིང་། དོགས་སྒྲོང་
དང་དོགས་སེལ་སོགས་གཅིག་ ཙམ་ཡང་རྟེན་དུ་དཀྱའ་ན་ནི་དཔུང་ཚྭ་འབྱི་བའི་དགོས་པ་ཀུན་ནམས་འབྱལ་བ་མཁའ་དེ་འདྲའི་དཔུང་ཚྭ་ནི་
འབྱི་བ་ལས་ཀྱང་མ་བྲིས་པས་དགོས་པ་ཆེན་པོ། ། ཞེས་དང་། དཔུང་གཞི་ཆགས་སུ་མ་རུང་ན། །རུ་འདྲན་དཔལ་བོ་ལག་རུམ་འདྲ། །ཞིབ་
འཇུག་གནད་དུ་མ་བཟུང་ན། །དཔུང་གཞི་ཕྱོགས་བཞིགས་བྱེད་པ་འདྲ། །ཞེས་པ་ལ་ཁ་སྤྲོད་ལྟ་བུ་སྤྱལ་གྱིས།ལུས་ལྟ་བུ་དཔུང་གཞི་དག་གྲ་
གྲིག་ཆགས་རུང་པ་ཞིག་མེད་པར་དཔུང་ཚྭ་འབྱི་བའི་དམག་གི་དཔུང་ཆེན་འདྲན་མཁན་གྱི་དཔལ་བོ་ལ་ལག་པ་མེད་པ་དང་འདྲ་ལ།གཞན་
ལུང་ཁུངས་རྒྱུང་བ་ལ་མགོ་འཁོར་ནས་ལུང་གི་ལྟ་མཁན་གྱིས་བརྟུན་ཏེ་རང་ལ་དཔུང་པའི་ཡང་ཆོ་ཅི་ཡང་མེད་པའི་རྒྱལ་ཡང་དཔུང་གཞི་
ཕྱོགས་བཞིགས་བཞི་བའི་ལས་ ཙམ་ལས་ཅི་ཞིག་ཡང་། [4EB]ཞེས་སོ།

དེ་ལྟར་དཔུང་པར་བྱ་བའི་ལུལ་དེས་གྲི་ཚོགས་དང་འཛོལ། ལས་རིགས་དང་ལས་སྒོ་སོགས་ཡར་རྒྱས་གོང་འཕེལ་ལ་ཕན་བྱེད་ཐོན་
མིན་ལ་བརྟུན་པ། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཁྲིམས་ལུགས་དང་འགྲོ་བ་མའི་ཚོས་སྒྲོལ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་པ་དང་འཁལ་བ་ཡོད་མེད་ལ་བརྟུན་པ། མི་
རིགས་དང་པོ་སོ། རིག་གནས་དང་ལུལ་སྒྲོལ་སོགས་དང་རྒྱལ་འཁལ་ཡིན་མིན་ལ་བརྟུན་པ་བཅས་བྱས་ནས་ཞིབ་འཇུག་དང་དཔུང་ཚྭ་གྱི་
འགོ་ཚྭ་པར་བྱུང་།

གཉིས་པ། དཔུང་ཚྭ་གི་རིགས་དབྱེ།

གཅིག་ཆེད་དོན་དཔུང་ཚྭ་། མཁས་པ་གོང་མའི་དཔུང་འབྲས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པའི་མང་གཞིའི་ཕྱིང་ཐད་གར་རང་གི་བསམ་ཚུལ་ལྟར་དཔུང་བཅོད་ཐེལ་བ་ལྟེ། དཔེར་ན་རིག་ཚན་ག་གེ་མའི་རིག་གཞུང་གནད་དོན་ཕྱོད་པའི་དཔུང་ཚྭ་ལྟ་བུ།

专题型论文。这是分析前人研究成果的基础上，以直接论述的形式发表见解，从正面提出某学科中某一学术问题的一种论文。

གཉིས་། ཚྭ་ལྷུབ་དཔུང་ཚྭ་། བསམ་བཞི་ན་མི་གཞན་པའི་རིག་ཚན་གྱི་དེ་གི་གནད་དོན་དཔུང་བ་ལྟེ། ལུང་དང་རིགས་པ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གཞན་གྱི་མི་འདང་མཁས་སྒྲོན་ཆ་ཐེར་འདོན་བྱེད་པ། ཚྭ་ལྷུབ་ཀྱི་ནམ་པས་རང་གི་ལྟ་བུ་འདོན་ལྟར་གྱི་དཔུང་ཚྭ་འབྲི་ལུགས་ཤིག་ཡིན།

论辩型论文。这是针对他人在某学科中某一学术问题的见解，凭借充分的论

གསུམ་། མདོ་དོན་དཔུང་ཚྭ་། མཁས་པ་གོང་མའི་དཔུང་འབྲས་ལ་གདེང་མ་འཛོལ་དང་ཕྱི་ཕྱོད་བྱས་ཏེ། གནའ་དེང་གི་མཁས་པས་རིག་ཚན་དེ་ལ་རིག་གཞུང་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པའི་མང་གཞིའི་ཕྱིང་། ཇོ་ཁྱོད་དང་དཔུང་བཅོད། རང་གི་ལྟ་བུ་མོགས་ཆུ་ཆེར་འདོན་པའི་དཔུང་ཚྭ་རིགས་ཤིག་ཡིན།

综述型论文。这是在归纳、总结前人或今人对某学科中某一学术问题已有研究成果的基础上，加以介绍或评论，从而发表自己见解的一种论文。

བཞི་། ཕྱོགས་བཅུས་དཔུང་ཚྭ་། གོང་གི་ཚྭ་ལྷུབ་རང་བཞིན་དང་མདོ་དོན་རང་བཞིན་གྱི་འབྲི་ཕྱང་ས་གཉིས་མཉམ་སྦྲལ་ས་ཁུང་འབྲེལ་གྱིས་འགྲུབ་པའི་དཔུང་ཚྭ་རིགས་ཤིག་ཡིན།

综合型论文。这是一种将综述型和论辩型两种形式有机结合起来写成的一种论文。

ལྔ་། དངོས་ཞིབ་དཔུང་ཚྭ་། དངོས་ཞིབ་ཞིབ་འཇུག་གི་དཔུང་ཚྭ་གྱི་རྒྱ་ཆ་གཙོ་བོ་ནི་དངོས་བཤེར་ཁང་དུ་ནད་དང་འབྲེལ་བའི་རྒྱུ་འབྲས་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པའི་གནས་ཚུལ་དང་། རན་ཐོག་དུ་ནད་ལ་གསོ་བཅོས་བྱས་པའི་གནས་ཚུལ། འཕྲོད་བཞེན་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་བྱེད་པའི་བར་བཅོས་ཐབས་ལམ་གྱི་འགྲུར་ཕྱོག་གི་གནས་ཚུལ། ད་དུང་ནད་དོས་འཛིན་བྱེད་ཐབས་དང་། རན་གསོ་བཅོས་བྱས་པའི་དུག་སྤྱེད་འབྲུང་ཚུལ་ལ་མོགས་པའི་གནས་ཚུལ། [3J17] ཞེས་མོགས་གསུངས་པ་བཞིན་ཚན་རིག་ཞིབ་འཇུག་གི་ཐབས་ལམ་མེད་ཀྱང་ནས་དཔུང་པ་གཏོང་བ་ལྟར་རོ།

དེ་ལྟར་དཔུང་ཚྭ་ལ་ཞིབ་དུ་རིགས་དབྱེད་གར་ཕྱང་ས་ལྟོགས་ཤིག་ཡོད་པ་ལས་དུས་རྒྱུན་མེད་ཀྱོད་གཏོང་བཞིན་དང་མགོང་མང་པའི་རིགས་ལ་གོང་གསལ་གྱི་རིགས་ལྔ་བོ་ལས་འབྲས་པར་བྱ།

གསུམ་པ། ཚྭ་ལུས་ཀྱི་སྒྲོན་བཞི།

ཁ་བྱང་ནི་ཚུམ་ཡིག་ཤིང་པོ་ནང་དོན་གྱི་བརྒྱུད་བཟུམ་དེ་ཚིག་ཏུ་བཞུགས་པ། (ཡི་གེ་འབྲུ་ཉི་ལུ་ཡམ་མི་བཞུགས་པ།) དོན་འདུམ་པ། གཞན་གྱི་མ་སྤྲོད་ཅིང་མ་དུན་པའི་དོན་དང་ལྟ་བུ་གསུམ་པ། མདོར་ན་བྱེ་བྲག་གི་དོན་ཉོན་ལུས་ལ་བཞེད་བདེ་ཞིང་གོ་སྒྲུབ་པ་ཞིག་ཡིན་ན་འོས། [1DK] ཚུམ་གྱི་ཁ་བྱང་ཚུམ་ལུས་དང་རན་པ་མ་ཡིན་པར་ཁ་བྱང་ཆེ་ཡ་ཚུམ་གཞུང་གུ་དོན་པ་ནི་མགོ་ཆེ་ཡ་ལུས་བྱ་བའི་སྤྲོན་དུ་འབྱུར་བ་དཔེར་ན། བོད་ཀྱི་གསེང་རིག་ལས། གསེང་རིག་རྒྱུད་བཞི་ལས། མན་ངག་རྒྱུད་ལས་མོགས་ཁུངས་ལུང་གི་མགོ་བོ་ཆེ་ཆེར་བདགས་པའི་ཁ་བྱང་མགོ་ཆེ་ལྟ་བུ། ༡ རོབ་ཙམ། ༢ གསུམ་ཙམ། མདོ་ཙམ། རུང་ཙམ། གྱི་ཙམ་མོགས་གནད་ལ་མི་འཁེལ་ཞིང་བྱེ་བྲག་དུ་འབབས་མེད་པའི་ཁ་བྱང་གི་མཇུག་མ་སྤྲོད་དུགས་པ། ༢ དུང་སྤྱོད་དེམས་པའི་དགའ་སྤོན། བདུད་ཅིང་ལུས་པ། རྒྱ་མཚོའི་འཇུག་དོགས། རེལ་དགར་མེ་ཡོང་མོགས་དཔེ་དང་དཔེ་ཅན་དོམ་མཉམ་པ་དང་བསྐྱར་བཅོས་ཀྱི་མཚན་ལྟ་བུ་ལུས་དང་རྒྱན་མི་མཚུངས་པའི་ཁ་བྱང་མོགས་ཀྱིས་མཚན་པའི་མགོ་ལུས་ཆ་མི་འགྲིག་པའི་ཁ་བྱང་གི་རིགས་ནི་གྲོགས་པ་པོ་ཞིག་གི་ཆ་ནས་ཡིན་ན་དང་འདྲ། དུས་དཔེ་བཅོགས་ཀྱི་ཚུམ་སྤྲིག་པ་ཞིག་གི་ངོས་ནས་བཞུས་ཆེ་ཁ་བྱང་དེ་མཐོང་མ་ཐག་ཚུམ་གྱི་ནང་དོན་ལ་ལྟ་མི་འདོད་པར་སྤུར་སྤང་སྤེམ་ཡོང་བ་ཡིན། ཡང་ཁ་བྱང་གི་མཇུག་དུ་སྐྱོར་ལ་དཔུད་པ། སྐྱོར་བཞེད་པ། སྐྱོར་གྲུང་བ། ཞེས་སྐྱོར་གྱི་ཚིག་འདི་འབྱི་རྒྱར་དུ་ཅང་དགའ་མཁན་མང་པོ་ཡོད། སྐྱོར་ཞེས་ཆེ་བཞེད་གཞི་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་མཐའ་འཁོར་དང་བཅས་པ་ཡགོ་བས། བཞེད་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་གི་སྤྱོད་ལ་འབབ་མི་བྱུབ་པ་དང་། དམིགས་བསམ་ཀྱི་གནད་དོན་གང་ཡིན་གསལ་བོར་སྤོན་མི་རུས་པ། ཐག་གིས་མི་ཚོད་པ། ཚོགས་པ་ལྟ་བུ་གྱི་སྤྲུའ་བས་ཡིག་ངོར་རུང་ཟད་མི་བདེ་བ་ཡིན། «བོད་ཀྱི་གསེང་རིག་ལས་ལུས་ཀྱི་ཆགས་རྒྱ་ཁྱེག་སེམས་གསུམ་གྱི་སྐྱོར་ལ་མདོ་ཙམ་དཔུད་པ་དུང་སྤྱོད་དེམས་པའི་དགའ་སྤོན།» ལྟ་བུའི་ཁ་བྱང་ལ་མཚན་ན་གོང་དུ་བཤད་པའི་སྤོན་དེ་རིགས་ལ་མ་ཆེ་བ་ཆེད་ཡོད། ང་ཚོས་དཔུད་ཚུམ་གྱི་ཁ་བྱང་ལ་བསམ་སྤྱོད་གདོང་དུས་ཐོག་མར་ཚུམ་ཡིག་འདི་རྒྱལ་གྱི་དུས་དཔེ་དང་། རྒྱལ་ནང་གི་ཡིག་རིགས་གཞན་གྱི་དུས་དཔེ། བོད་ཡིག་གི་དུས་དཔེ་ཡིན་ཀྱང་གསེང་རིག་ཆེད་ལས་ཀྱི་དུས་དཔེ་མ་ཡིན་པ་མོགས་ལ་བསྐར་རྒྱ་ཡིན་ཕྱིན་ཁ་བྱང་གི་འགོ་ལ་ «བོད་ཀྱི་གསེང་རིག་ལས་» ལྟ་བུ་བཀོད་ན་ཆོག་མོད། ཡང་«ཀྱང་གོའི་བོད་ཀྱི་གསེང་རིག་» དང་«གང་ས་ཐོང་ས་གསེང་རིག་» ལྟ་བུ་བོད་ཀྱི་གསེང་རིག་གི་ཆེད་ལས་དུས་དཔེ་ལ་འགོད་དགོས་ཆེ་གོང་གི་ «བོད་ཀྱི་གསེང་རིག་ལས་» ལྟ་བུ་བྲིས་ན་བསྐར་བསྒྲོམ་རེད་བསམ་མོང་། ཐད་ཀར་བཞེད་བྱ་གང་ཡིན་པ་དེ་གསལ་བོར་བཀོད་ཆོག དཔེར་ན། «ཆགས་རྒྱ་ཁྱེག་སེམས་གསུམ་ལ་དཔུད་པ།» ལྟ་བུ་རེད། དེ་ལ་«ཀྱང་གོའི་བོད་རིག་པ།» 2013ལོའི་དཔེ་དང་པོའི་ནང་ཁ་སྤྲང་བཟྱ་ཤིས་ཆེ་རིང་གིས་ «ཁྱེ་འབྲུག་དགོན་པའི་ཅོང་ཡིག་དང་ཞོལ་ཇོ་རིང་ཡི་གེ་ལ་བ་བཤུས་ནོར་བཅོས་སྤྱེ་འབྲེལ་བའི་དཔུད་པ་ཕྱར་

བྱ། [2J20] ལྟ་བུ་དང་། «ཀྱང་གོའི་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག» 2018ལོའི་དེ་བ་དང་པོའི་ནང་ཕག་མོ་སྒྲིལ་མཁས་«ཕག་མོ་ནད་ཤ་བ་ཀྱི་རྒྱ་ལ་
དཔུང་པ།» ཞེས་པའི་ཁ་བྱང་འདི་རིགས་ལ་མཚན་ན། བྱ་གར་དུ་བརྗོད་བྱའི་ཕྱིང་ལ་བབས་དེ་གང་བཤད་བྱའི་གནད་དོན་དེ་ཉིད་ཚིག་ཀྱང་
ལ་དོན་གསལ་བོའི་སྒོ་ནས་ཕྱོད་བྱལ་ཡོད།

ཐུག་པ། རང་དོན་གནད་བཤུས།

གནད་དུ་འཁེལ་ཞིང་དཔུང་ཚུལ་གྱི་དོན་འདུས་པས་རང་དོན་ཁྱིལ་བོའི་སྤྱོད་བྱལ་ཅིང་།ཁོང་དུ་རུང་སྟེ། ཚིག་ཀྱང་ཞིང་(ཡིག་
འབྲུ་ཉིས་བརྒྱ་ལས་མི་བཞུ་ལ།)དུས་ཀྱང་བྱའི་ནང་དཔུང་ཚུལ་ཞིབ་འཇུག་གི་རྒྱ་དང་འབྲས་བྱ།རང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུ་གསལ་བོར་ཕྱོད་རུས་
པའི་ཉིང་བཤུས་མཁ་ཚུལ་གྱང་ཞིག་ཡིན་དགོས།

རང་དོན་གནད་བཤུས་ལྟེ་མི་རུང་བའི་གནས་བདུན་ནི།

གཅིག དཔུང་གཞིའི་འབྱུང་ཁུངས་དང་རྒྱབ་ཕྱོང་ས་མོགས་ཚུལ་ཡིག་གི་རང་དོན་ལས་འདས་པའི་མཚན་མས་སྟོར་དང་འོ་སྤྱོད་རང་བཞིན་གྱི་
ཚིག་འབྲི་མི་རུང་བ།

གཉིས། རང་གིས་རང་ལ་དཔུང་གདམ་དང་གདེངས་འཛོག་ཚུལ་གྱི་ཚིག་འབྲི་མི་རུང་བ།

གསུམ། ཚུལ་གཞུང་ལ་ཁ་གསལ་དང་འཁེལ་བཤད་རང་བཞིན་གྱི་ཚིག་འབྲི་མི་རུང་བ།

བཞི། ལུང་ཚིག་དྲངས་མི་ཚོག་པ།

ལ། ཚུལ་ཡིག་འདི་དང་དཔུང་ཚུལ་འདི་ལྟ་བུའི་ཚིག་འབྲི་མི་ཚོག་པ།

དུག ལྟ་བུ་མོགས་པ་ལས། བདག་གིས། བྲན་གྱིས་མོགས་ལྟེ་བུ་མཚོག་གི་སྟེ་བཞག་མི་ཚོག་པ།

བདུན། འགོ་བརྗོད་དང་མཇུག་ལུང་སྐབས་ཀྱི་རང་དོན་ཇི་ཇི་བཞིན་དུ་མི་སྟོར་བ།

དུག་པ། གནད་ཚིག་འབྲི་ལྟངས།

དཔུང་ཚུལ་གྱི་ཁ་བྱང་དང་། གནད་བཤུས། དངོས་གཞི་གསུམ་ལས་ཡང་དང་ཡང་དུ་འབྱུང་ལ། དཔུང་བྱའི་ནང་དོན་གཙོ་བོ་ཕྱོད་
རུས་ཤིང་དུ་ལས་དང་གྲངས་མཛོད་མོགས་ལས་འཛོལ་བཤེར་བྱས་ཅེ་ལྟ་བུས་བདེ་མོས་རང་རྟེན་སྟེ་བའི་མིང་དང་ཚིག་ཡིན་དགོས།

བདུན་པ། ཚུལ་གཞུང་གི་རང་དོན།

བོད་ཀྱི་གསེབ་རིག་པའི་དཔུང་ཚྭ་འབྲི་ཚུལ་གྱི་ཐད་ལ་ནང་དོན་གྱི་ཆ་ནས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གསེབ་རིག་ལོ་རྒྱུས། ཡིག་ཚང་ཞིབ་འཇུག ཀུན་ཀྱི་ཕྱག་ལུགས་ཞིབ་འཇུག བརྟག་བཅོས་ཞིབ་འཇུག སྤྲོད་ཆེས་ཞིབ་འཇུག མན་ངག་གྱི་དབང་ཕྱོད་ཀྱི་ཕྱོད་མོག་མ་ཚད་པ་དུག་གིས་དགར་ཆོག དེ་ལང་མཐུན་གཅིག་དུ་དེ་དུག་པོར་གཏོགས་དགོས་པའི་ངེས་པ་ལང་མ་མཆིས་ཏེ་རང་རང་གི་དཔུང་བྱའི་དོན་ལ་དམིགས་ནས་ཚན་པ་གསར་བ་གང་ལ་གང་འབྲེད་བཅོས་ཆོག་པ་ཡིན། གསེབ་རིག་ལོ་རྒྱུས་ལྟ་བུར་མཚོན་ན་ཡོངས་གྲགས་ལྟ་བུར་ལོ་རྒྱུས་མི་ལྟ་བུ་ཞིབ་འཇུག འགྲོ་མན་གླིང་ལྟ་བུའི་སློབ་གླིང་དང་གྲྭ་ཚང་གི་གྲུབ་ལྗན་དང་ཆོག་པའི་ལག་ལེན་ལ་ཞིབ་འཇུག གསེབ་རིག་དར་རྒྱས་དང་མི་ལྟ་བུར་ལྟུང་ས་འདས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བཅས་གཙོ་བོར་ཐོན་པའི་དཔུང་ཚྭ་གྱི་རིགས་ཤིག་ཡིན་པས་དེ་ལ་ཚིན་དང་སྤྱོད་ལུགས་གཉིས་ལས་སྤྱོད་ལུགས་ཀྱི་འབྲི་ཐབས་ལེད་ཀྱི་དེ་ཐོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཚགས་ནང་མ་འདུས་བཤམ་གསལ་བ། རང་གི་ལྟ་བ་དང་མི་མཐུན་པའི་གནད་དོན་ཕྱིར་དཔྱད་ཐེ། ལུང་དང་རིག་པ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་གཞན་གྱི་མི་འདང་ས་ལས་སྒྲོན་ཆ་ཐེར་འདོན་བྱེད་པ་དང་། ཚིན་པ་ཞེས་དང་སྤྱོད་ལུགས་གཙོ་བོས་ནས་པས་རང་གི་ལྟ་བ་འདོན་ལྟུང་ས་ཀྱི་དཔུང་ཚྭ་འབྲི་ལུགས་འདི་ཤིན་ཏུ་མང་བ་ཡིན། ཡང་ལ་ལས་མདོད་དོན་དཔུང་ཚྭ་ཐེ། ཐོན་བྱོན་མཁའ་པའི་གསུངས་ལ་གདེངས་འཛིན་དང་གྱི་ཐོས་བྱས་ཏེ། དེའི་ཁྱད་ཆོས་དང་ཡོན་ཏན་གཞན་ལ་ངོ་སྤྱོད་དང་དཔུང་བཞིན། རང་གི་ལྟ་བ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆེར་འདོན་པའི་ཚུལ་ལུགས་འདི་ལེད་ཀྱི་དབང་ཡོད། གང་ལྟར་ཡང་དཔུང་གཞིའི་དོན་དང་འཚམ་པའི་སྒྲོ་ནས་ཚུལ་ལུགས་གང་ལ་གང་འཚམ་གྱིས་སྒྱུར་ཚུལ་ཤེས་དགོས། བརྟག་བཅོས་ཞིབ་འཇུག་དང་སྤྲོད་ཆེས་ཞིབ་འཇུག་ལྟ་བུར་མཚོན་ན་དངོས་ཞིབ་དཔུང་ཚྭ་ཐེ། དངོས་བཤེར་ཁང་དུ་ནད་སྤྲོད་ཐབས་པའི་ཆེས་འཁྱར་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པའི་གནས་ཚུལ་དང་། ཁན་ཐོག་དུ་ནད་ལ་གསོ་བཅོས་བྱས་པའི་གནས་ཚུལ། འབྲེད་བཅེན་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་བྱེད་པའི་བར་བཅོས་ཐབས་ལས་ཀྱི་འཁྱར་ཐོག་གི་གནས་ཚུལ། ད་དུང་ནད་དོས་འཛིན་བྱེད་ཐབས་དང་། ཁན་གསོ་བཅོས་བྱས་པའི་དུག་སྤྱོད་འབྱུང་ཚུལ་ལ་ཕྱོགས་པའི་གནས་ཚུལ། སྤྲོད་ཀྱི་རོ་རུས་ཆེས་འཁྱར་གྱི་ཚིན་ལྟའི་ཟེན་བྲིས། ཁན་ཐོག་གི་ཕན་རུས་དང་ཐོག་རུས་ཟེན་བྲིས་ཕྱོགས་དོན་དངོས་ཞིབ་དཔྱད་ཀྱི་ཐབས་ལས་ལེད་ཀྱི་དབང་ནས་འབྲི་བ་འདི་ཤིན་ཏུ་མང་། མན་ངག་གྱི་དབང་ཕྱོད་ལྟ་བུར་མཚོན་ན་རང་གི་ལག་ལེན་ཁྱོད་བྱུང་བའི་ཉམས་སྤྱོད་དེ་དག་གྱི་ཐོས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་ཇི་བཞིན་བཀོད་པའི་དཔུང་ཚྭ་གྱི་རིགས་ཡིན་པས་མདོད་དོན་དཔུང་ཚྭ་ཐེ། གཞན་གྱིས་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པའི་མང་གཞིའི་ཐེང་། རང་གི་ལྟ་བ་ཀྱི་ཆེར་འདོན་པའི་ཚུལ་ལུགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་ལེད་ཀྱི་དབང་ཡོད་པ་ཡིན། དེ་ལྟར་ཡང་ཁྱུ་ཚང་ཀྱི་ལྟ་བ་ལྟར་ལྟ་བུ་ཡིན། དཔུང་བྱའི་འབྲས་བུ་དགོས་པ་གཙོ། འདྲེད་པའི་གཞི་ལ་ཡིག་ཚང་གཙོ། འདྲེད་པའི་ཚུལ་ལ་ལུང་རིགས་གཙོ། འདྲེད་ལྟར་དག་ལ་གཟུ་བོ་གཙོ། ཞེས་པར་ཁ་སྒྲིང་ལྟ་བུར་ལྟ་བུ་ཡིན། དཔུང་ཚྭ་ཞིག་གི་སྤྱོད་པའི་ཆོ་ལ་ཐོག་མར་དེའི་འབྲས་བུ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་མེད་ཐད་ནས་བསམ་སྒྲོག་གོང་རྒྱ་གཡེ་ཆེ་དེ་ནས་དཔུང་ཚྭ་དངོས་སུ་འབྲི་སྒྲིང་ལ་ཡིག་ཚགས་ཀྱི་རམ་འདེགས་དང་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་ལུང་ཁུངས་གཙོ་བོར་འཛིན། དེ་ལྟར་མགོ་མཇུག་ཀྱང་དུ་ལུང་རིགས་གཉིས་ལ་མ་བྱལ་བའི་སྒྲོ་ནས་གང་ལ་གང་བཞུན་དང་ལྟག་པར་རིགས་པ་གཙོ་བོར་གནད་དགོས་ཏེ་མི་རིགས་དང་གྲུབ་མཐུན། ལུ་ལྟ་ཕྱོགས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཕྱོགས་རིས་འཐན་འཁྱེར་སྤྱང་ནས་སྒྲོ་གཟུ་བོ་དུང་མོ་ཞིག་གི་ལས་ནས་འབྲི་རྒྱ་རྒྱ་གཙོར་མཐོང་ངོ་། [4EB]ཞེས་སོ།

གཅིག དཔུང་ཚྭ་གྱི་སྒྲོ་ནས་གཞི་གཏན་ལ་པ་བ་ཐེ་ཁ་སྒྲིང་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཡང་སྒྲོར་བཟུར་སྒྲོར་དུ་བཞུར་ཏེ་ཁུངས་ལུང་དུངས་ནས་ནང་དོན་ལ་ཁགས་བརྒྱུ་པ་དང་། ཆོག་སྒྲོར་གྱི་ཐེབ་ཁ་ཇེ་ལེགས་ཇེ་གསལ་ལ་གཏོང་བ། ཡིག་ནོར། བཟུར་བརྒྱུས། ཆོག་ལྟག་ཤོས་ཆོག་ལྟར་ཐ་ལྟ་བུ་ལ་ཕྱོགས་པའི་སྒྲོན་ཆ་མེད་པ།

གཉིས། ཐག་གཅོད་བྱ་རྒྱའི་གནད་དོན་དེ་ལ་ལུང་དང་ཚད་མས་སྤྱོད་དགོས་པ་མ་ཟད། རང་གི་ལྟ་བ་ཐེར་འདོན་དང་། གཞན་དང་མི་འདྲ་སའི་ཁྱད་ཆོས་གང་ཡོད་ལྟར་འདོན། རྒྱར་མ་གྲགས་པའི་ལྟ་བ་གསར་བ་ཡོད་ན་བཞིན་གཞི་གཙོ་བོར་བཟུང་ནས་ཁགས་པ་བ། ཆོག་ལྟར་པ། དོན་འདུས་པ། གནད་ཀྱོལ་བ། སྒྲོ་སྒྲོ་འབྱེད་པ་བཅས་ཀྱི་ཚད་ཆ་གཙོ་བོར་བཟུང་ནས་འབྲི་དགོས་པ་ལས། བཟུར་བརྒྱུས། ཆོག་ཐོག་དོན་མི་གསལ་བ། འབྲས་བུ་མི་ཐོན་པ། རྒྱང་བསྐྱར་བ། འབྲེལ་མེད་པ་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲོན་དེ་རིགས་ལ་དོགས་ཟེན་ནས་མོ་བྱེད་དགོས། ལྟག་པར་དུ་མི་རིགས་ཕན་ཚུན། ཆོས་ལུགས་ཕན་ཚུན། ཐོ་མོ་དང་ལུ་ལྟ་བུ་བཅས་ཀྱི་བར་ལ་འགལ་བ་དང་ཕྱོགས་ཞེན་མེད་པར་ལུགས་མཐུན་སྒྲོས་དངོས་ཡོད། བདེན་དུང་གི་ལྟ་བ་བཟུང་ནས་འབྲི་རྒྱ་ཏུ་ཅང་གཙོ།

བརྒྱད་པ།ས་བཅད་འཛོལ་ལྷངས།

དཔྱད་ཚུལ་གྱི་སྐབས་སུ་ཡེ་ཤུ་དང་སྐབས། མདོ་སྐོས་ས་བཅད་བཅུ་ཚུལ་ལྷངས་གྱི་ས་བཅད་འཛོལ་ལྷངས་ལ་ཡང་མོ་མི་བྱེད་པར།
དང་པོ། གཅིག ཉ (9) སྐོས་ཀོ་རིམ་བཞི་ན་གང་ལ་གང་འཛམ་གྱིས་བཞོལ་ཤོད་བྱེད་པ། ལྷང་གྱི་སྐྱེང་གཞི་དང་འོག་གི་མཐུག་བ
གཉིས་ལ་རྒྱན་བཞོལ་དུ་ས་བཅད་གྱི་གྲངས་ཀ་མི་འཛོལ།

དགུ་བ། དཔྱད་ཚུལ་གྱི་དཔྱད་གཞི་འོག་ཆ་འཛོལ་ལྷངས།

གཅིག དཔྱད་གཞིར་དྲངས་བའི་དཔེ་དེབ་དང་དཔྱད་ཡིག་མཚོན་རྟགས།

དེབ་དལྱས་མ་ལ། M

ཕྱོགས་བསྐྱེགས་གྱི་དེབ་ལ། G

ཚགས་པར་ལ། N

ལྷན་ལུ་ལ། R

སྒྲིག་རུལ་གྱི་བསྐྱེགས་ལ། EB

འོད་མེར་ལ། CD

ཁེ་བདག་ལ། P

རིག་དེབ་ལ། J

སྒྲིབ་གནས་དཔྱད་ཚུལ་ལ། D

ཚོགས་འདུའི་ཟིན་ཐོ་ལ། C

འཁོར་འབྲེལ་དྲ་རྒྱ་ལ། OL

མུ་ཐེར་ལ། DK

མུ་ཐག་ལ། MT

གངས་མཛོད་ལ། DB

གཉིས། མཉམ་འཛུགས་བྱེད་དགོས་ས།

ཚུམ་གཞུང་གི་སྐབས་སུ་ཡུང་འདེན་བྱེད་དགོས་ཆེ་བོག་མར་ཡུང་འདེན་བཀོད་པ་དང་། མཇུག་ཐོག་ཏུ་[]ནང་དུ་གོང་གི་དཔུང་གཞིའི་
ཡིག་ཆ་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་གསུམ་པ་མོགས་ཀྱི་ཨང་གངས་ཐོག་མར་བཀོད་ཆེས། གང་ལ་གདོགས་པ་དེའི་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་རྣམས་
Mམོགས་བཀོད་ཆེས་ཤོག་ངོས་གངས་ཀ་འགོད་པར་བྱ།དཔེར་ན། [1P34]ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན་1གིས་དཔུང་གཞིའི་ཡིག་ཆའི་ཨང་རིམ་
མཚོན་ལ།Pཡིས་དཔུང་གཞིའི་ཡིག་ཆ་ཉི་མཚོན། 34ཡིས་ཡིག་ཆའི་ཤོག་ངོས་མཚོན་པའོ།

གསུམ། དཔུང་གཞིའི་ཡིག་ཆ་འགོད་ལྟངས།

༡ གཡུ་ཐོག་རྟིང་མ་ཡོན་རྟན་མགོན་པོ། གསལ་རྒྱུ་རྒྱུ་བཞི།[M]བོད་ཡུང་མ་མི་དམངས་དཔེ་སྟར་ཁང་། 1992.12

༢ བོད་སྐད་སྒྲིབ་གསལ་དང་ཞིབ་འཇུག་[J]བོད་ཡུང་མ་མི་དམངས་དཔེ་སྟར་ཁང་། 2017ལོའི་དེབ་རྒྱུག་པ།

༣ ལྷ་ར་མགོན་སྐབས། དེབ་ཐེར་དཀར་པོའི་ཁྱེད། [MT] ལྷ་ཐང་བོད་རྒྱུ་འཕྲིན་ལྷན་ཁག་སྐྱེས། 2018ལོར།

དེ་ལྟར་ཚུམ་གཞུང་དང་ཚུམ་མཇུག་གི་དཔུང་གཞི་མཚོན་རྣམས་དང་དཔུང་ཡིག་འགོད་སྐབས་གོ་རིམ་མཉམ་དགོས་པ་མ་ཟད། ཤོག་ངོས་
དང་ལོ་རྒྱུ་མོགས་གསལ་བོར་འགོད་དགོས།

དཔུང་གཞིའི་ཡིག་ཆ།

1 རིན་ཆེན་བཀྲ་ཤིས། རིག་གཞུང་དཔུང་ཚུམ་ཇི་ལྟར་འཕྲི་དགོས། ཏུ་ལམ་སྐྱ་ཐག [EB]

2 ལྷ་ཐང་གི་བོད་རིག་པ། བེ་ཅིན་ཉིག་རྟན་ཏི་ཞིན་པར་ཁང་།[J] 2013ལོའི་དེབ་དང་པོ།

3 ལྷ་ཐང་གི་བོད་ཀྱི་གསལ་རྒྱུ་མཚོ་ཁྲོན་ཟེ་ཡིང་པར་ཁང་།[J]2015ལོའི་དེབ་དང་པོ།

4 ལྷ་ཐང་རྒྱ་གྲོལ། ཨ་མེས་གཉན་ཆེན་འཕྲིན་ལྷན་ཁག་སྐྱེས། [EB]2018ཏུ་ཚུམ།

བུར་ལྟོ་ཡིག་ཆ།

དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་མཚན། བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པ་ལི་ཆེན་རིག་ཞིབ་འཇུག་གི་གཞུང་ལུགས་དང་ཐབས་ལམ་ཁྲུས་འགོད། **[M]**མི་རིགས་དཔེ་
སྤྱད་ཁང་། 2015ལོར་སྤྱད།

ཆོས་སྤྱི་ག་པ།འགར་ཨ་རུ་ར།